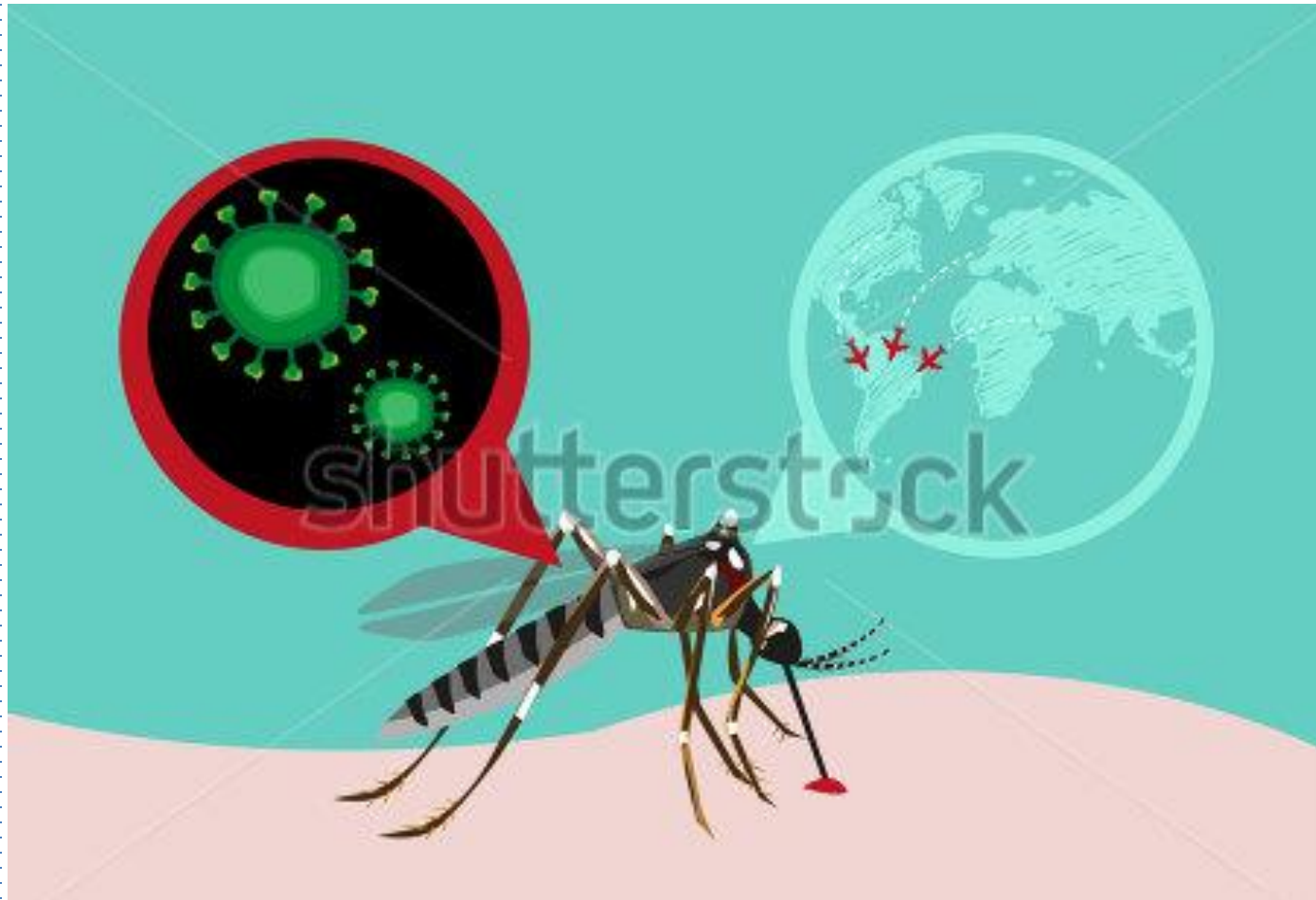

Na Víris

Cuspóirí foghlama:

- Fadhb le **sainmhíniú/rangú** na víreas mar orgánaigh bheo.
- **Bunstruchtúir & cruthanna** na víreas.
- Cur síos ar **mhacasamhlú** víreas.
- Dhá shampla de víris **dhíobhálacha & sampla amháin de víreas tairbheach**.

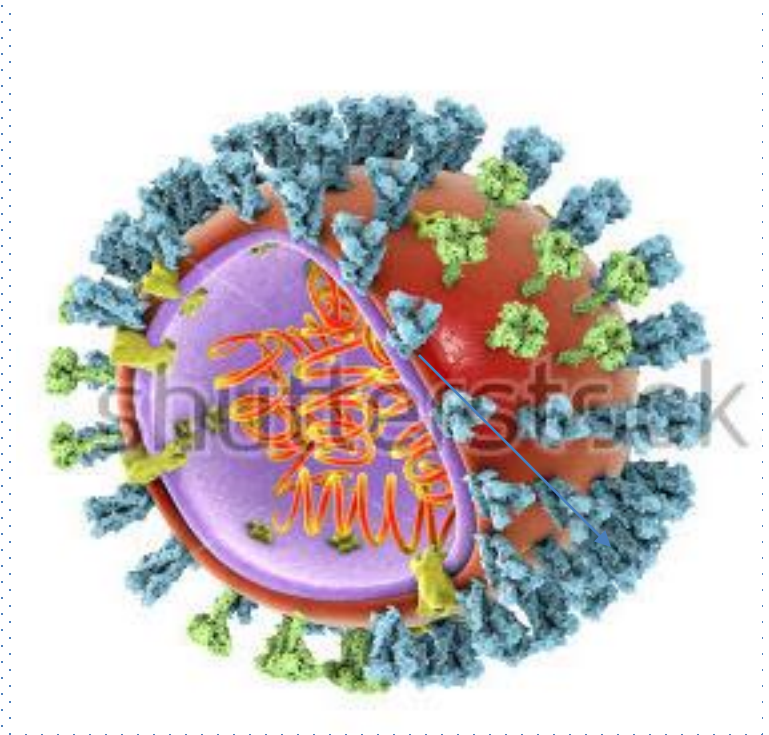
Víris - cáithníní bídeacha seadánacha

Tréithe Beo*:

- Déanann siad **atáirgeadh** **ACH** caithfidh siad bheith i gceall óstaigh chun é seo a dhéanamh.

Tréithe Neamhbheo:

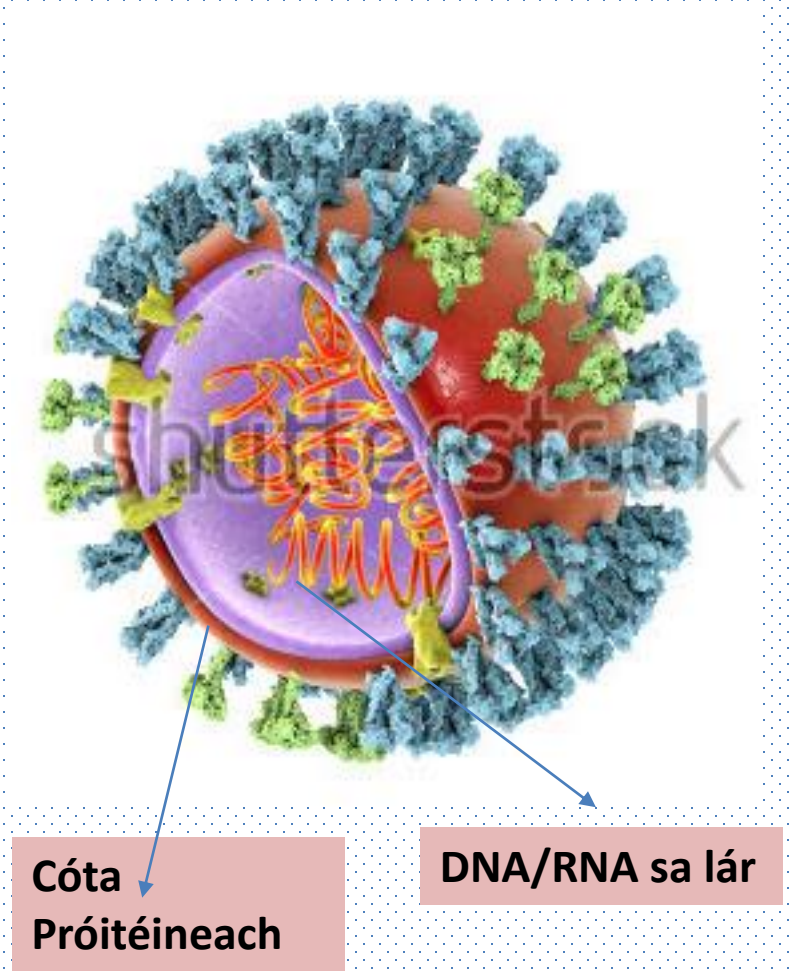
- Níl aon leibhéal aimpléiseachta (.i. cillaonaid) le feiceáil
- Ní dhéanann siad riospráid/ní theastaíonn cothú uathu.

Víris

Cáithníní (ní cealla iad!)
beaga bídeacha m.sh. an
fliú, SEIF.

- Is **seadáin** iad uilig.....

Bunstruchtúr gach

víris:

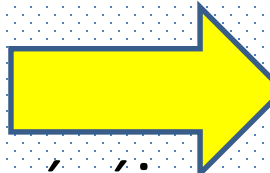
- Clúdach próitéine a thimpeallaíonn an t-aigéad núicléach inmheánach (DNA nó RNA).

3 chruth:

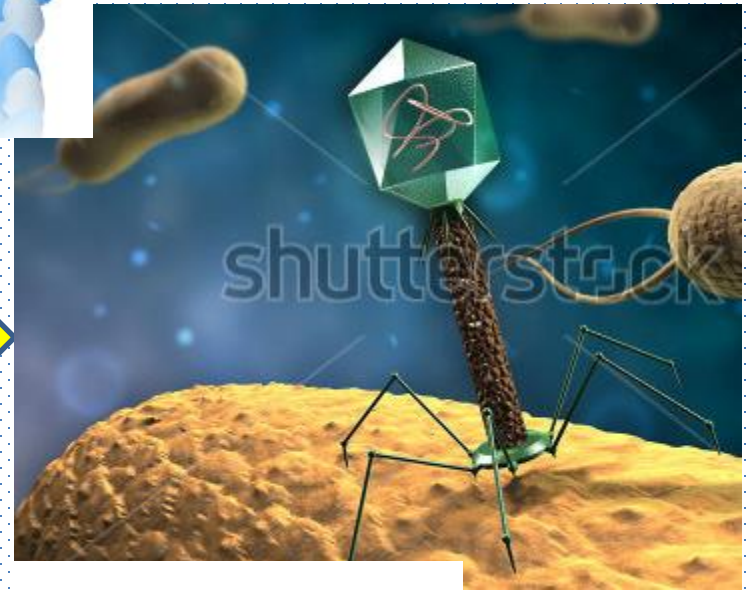
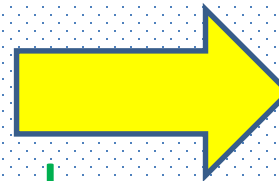
1. Slatach -

m.sh. víreas mósáice tobac.

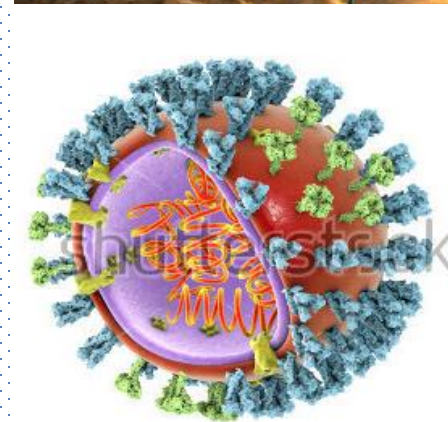
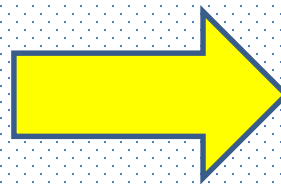

2. Coimpléascach

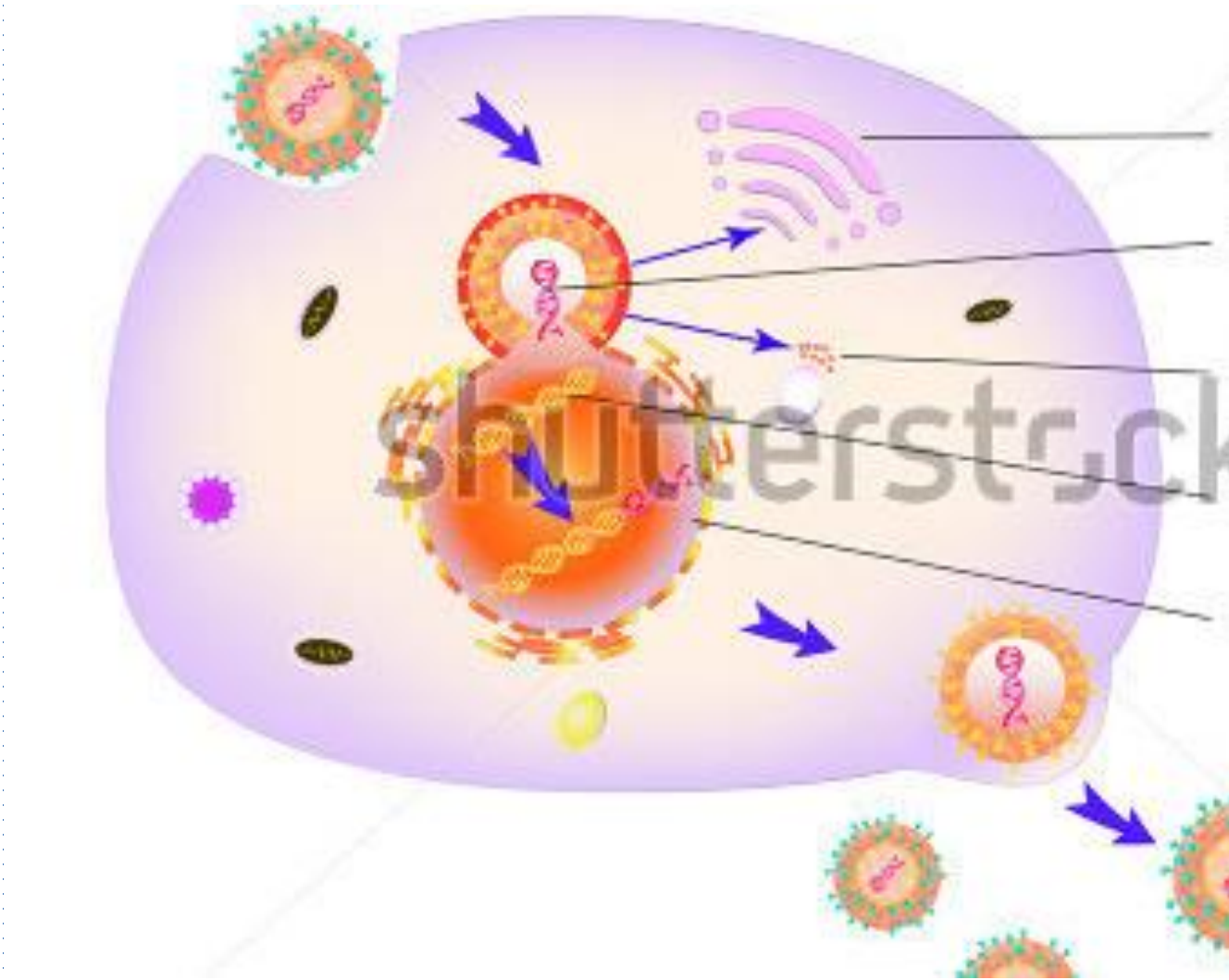
m.sh. Baictéarafagaigh
(víris atá seadánach do
bhaictéir)

3. Sféarach m.sh.
an fliú.

Macsamhlú Víreas

Éifeacht Víris ar chealla

- Úsáideann an víreas an DNA chun dul i bhfeidhm ar DNA an óstaigh.
- Cuirtear DNA an víris isteach i DNA an óstaigh.

<https://www.youtube.com/watch?v=sRv19gkZ4E0>

<http://www.youtube.com/watch?v=Rpj0emEGShQ>

Macasamhlú Víreas

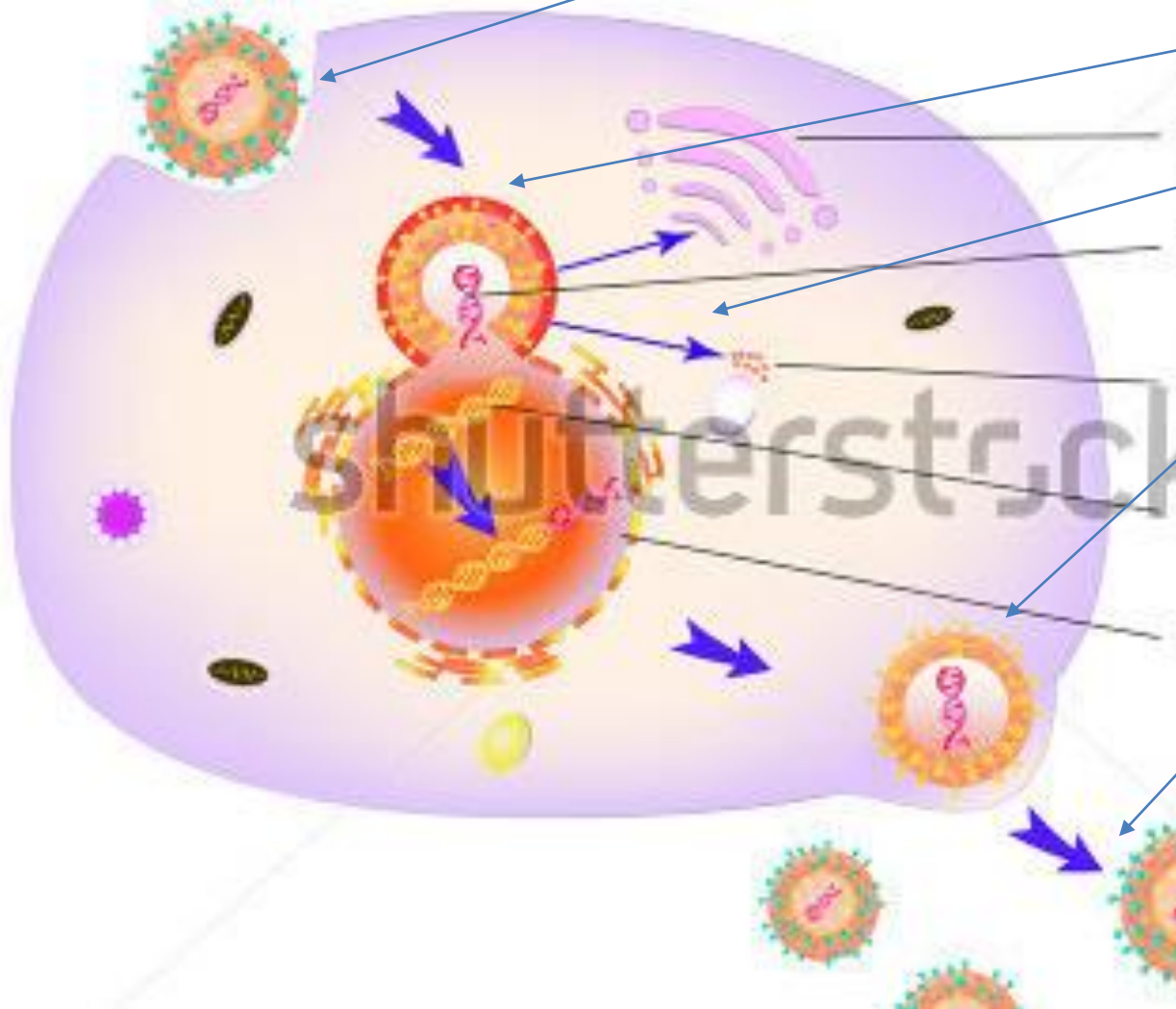
1. Nascadh

2. Iontráil

3. Curtha le chéile

4. Teacht le chéile

5. Scaoileadh

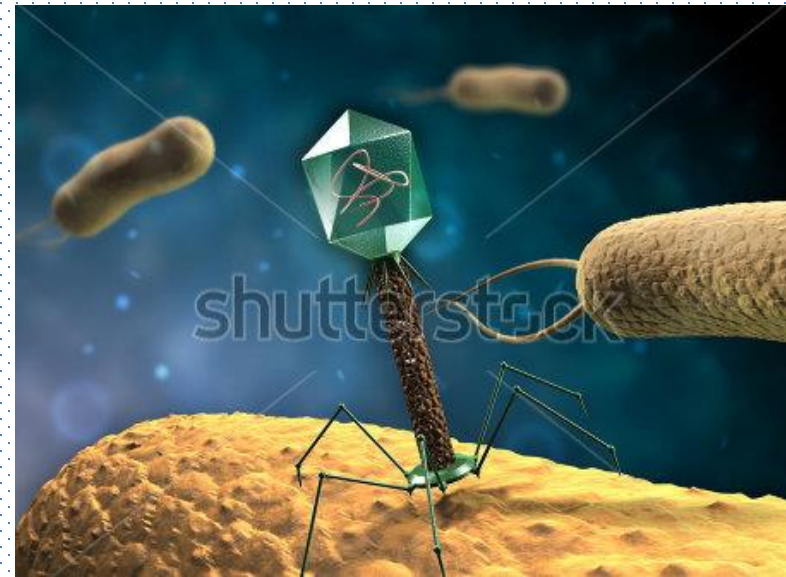
Víris dhíobhálacha -

1. Is cúis **ghalair** iad m.sh. Herpes, an fliú, slaghdán, an leicneach, Ebola, HPV, ...
 - Is féidir **vacsaín** a úsáid mar chosaint i gcoinne roinnt víreas (m.sh. Vacsaín MMR)
2. Cailteanas airgid de bharr daoine a bheith tinn
3. Scriosadh barr (crops)...

Buntáiste/Tairbhe na Víreas -

1. Úsáideach mar ‘**veicteoir**’ chun instealladh do phróitéin srl. a chur sa chill le linn **innealtóireachta géineolaíochta**.
2. Baintear úsáid as **baictéarafagaigh** (víris a scriosann roinnt baictéar) i gcúrsaí leighis.

2013 12(a)

Rinneadh cur síos ar víreas mar phíosca d'ábhar géiniteach atá éalaithe as cill.

(i) Tabhair mír amháin fianaise a thacaíonn leis an gcur síos sin.

(ii) Is samplaí de **sheadáin (pharaisítí) éigeanta** na víris. Mínigh cén fáth é sin.

(iii) Tabhair sampla de bhealach a bhféadfadh víreas a bheith chun **tairbhe** an chine dhaonna.